

Maria Pallach, a la memòria i al cor

Una imatge de Maria Pallach | Arxiu

La Maria Pallach va arribar a Reus com a botiguera, aquesta professió, podríem dir, tan reusenca, però no d'una botiga qualsevol: d'una llibreria, i tampoc d'una llibreria qualsevol: la Llibreria Gaudí, una llibreria simbòlica i primordial en aquell context de tardofranquisme (1965) en què ella i l'Isidre desembarcaven a Reus.

Filla de Carles Pallach i Badia (secretari i professor de català de l'Escola de Comerç de Tarragona, dependent del CADCI; militant i candidat a les eleccions municipals del 1934 del Partit Nacionalista Català a Tarragona) i de Carme Estela i Folch, que des de Tarragona participaren decidament en associacions d'àmbit nacional, aquell pòsit el duia a sobre (com ho mostra no només el seu activisme sinó també les classes de català per correspondència en què es va implicar en aquell moment en què la llengua estava perseguida, entre d'altres) i, per això, malgrat les maltempsades, ella i l'Isidre (tots dos coratjosos i inconformistes) van continuar el seu

projecte endavant: convençuts i resoluts.

A partir d'aquells anys 60 la Maria no només va ensenyar-nos a escriure en català o, conjuntament amb l'Isidre, a presentar-nos el català en els llibres, ells mateixos van escriure i van guanyar premis cultivant la llengua i demostrant-se i demostrant-nos què eren capaços de fer-ne. A quatre mans, per exemple, van rebre el premi corresponent al 21è Concurs Exposició Nacional de Roses del Centre de Lectura el 1968; el jurat (format per Ramon Oteo, Joaquim Mallfrè i Xavier Amorós) va decidir premiar-los aquells *Catorze poemes amb rosa* que van presentar-hi, on entre d'altres, parlaven de les roses amb aquests termes, encara ben vius, encara ben aptes per fer-nos reflexionar:

[...]

Però tot i el que diuen
i el que diem,
les roses
ja no totes tenen espines.
Però no hi ha roses
on hi ha espines,
ni pau
on no hi ha guerra.
Potser caldria dir
que no hi ha prou roses
o
que no hi ha roses
per a tothom.

Com a record viu del seu llegat, les seves paraules a l'hora de guiar-nos per comprar un llibre, a l'hora de parlar del dia a dia, a l'hora de brindar-nos la poesia, i de ser i gosar ser trepitjant fort, i a més fer-ho com a dona. Gràcies!